

Henryk Janocha, Franciszek Lachowicz

Straczno, pow. Wałcz. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 2, 296-298

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Grodzisko położone jest w dolinie rzeki Nidy, na prawym brzegu jej obecnego biegu, w połowie drogi między wsiami Stawy i Umianowice w powiecie pińczowskim, na zachodnim krańcu wzgórz.

Faza starsza - osada, prawdopodobnie otwarta. Wyeksplorowano kilka jam i fragmenty dwóch ziemianek, wkopanych w całość do głębokości 1 m. Znalezione w tej warstwie kilka noży i przęślików, szydło kościane i fragmenty żuźla żelaznego. Osada została spalona, czego dowodem jest jednolita warstwa próchnicy z węglem drzewnym /i ceramiką/, która zalegała nad ziemiankami a pod wałami grodu.

Faza młodsza - gród. Przecięto pozostałości silnie zniwelowanego przez orkę wału wschodniego, usypanego z piasku i próchnicy oraz dwie współczesne sobie fosy po dwóch stronach wału. Wał miał 10 m szerokości u podstawy, natomiast fosy około 8 - 9 m szerokości u góry.

W nasypie wału i na dnie fos znaleziono bardzo małą ilość ceramiki oraz grot strzały. Nie stwierdzono również warstwy odpowiadającej użytkowaniu grodu. Świadczyłoby to o krótkim okresie istnienia grodu lub o jego charakterze schronieniowym. Na stanowisku tym nie znaleziono ceramiki późniejszej niż z XII w. co pozwala przyjąć za datę wybudowania grodu wiek XI/XII.

STRĄCZNO, pow. Wałoz

Stanowisko 1

Koszaliński Ośrodek Archeologiczny
/Muzeum w Koszalinie, Konserwator
Zabytków Archeologicznych Oddział
Polskiego Towarzystwa Archeologicz-
nego/

Badania prowadzili mgr Henryk Janocha i mgr Franciszek Lachowicz. Finansowała PRN w Wałczu. Pierwszy sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne.

Powierzchniowe i sondażowe badania grodziska w Strącznie przeprowadził już w początkach IX wieku Conwentz, a nieco później Sandt. W 1962 r. badania sondażowe prowadziła tu Katedra Archeologii UAM z Poznania w ramach tzw. akcji weryfikacji wczesnośredniowiecznych grodzisk obronnych Pomorza Środkowego.

Tegoroczne prace /21.VI - 17.VIII/ są przede wszystkim wynikiem planu poszerzenia zakresu badań nad osadnictwem wczesnośredniowiecznym na tzw. międzyplemiennym pograniczu pomorsko-wielkopolskim.

Grodzisko w Strącznie należy do typu wyżynnych i położone jest na wysokim wzniesieniu w północnej części nasady półwyspu jeziora Raduńskiego, w odległości 500 m na północ od zabudowań wsi Strączno. Podstawa grodziska wynosi 29 x 40 m, powierzchnia majdanu - 20 x 32 m, wysokość wału od lustra wody - 19 m, a wysokość wału od powierzchni majdanu - 1,5 do 4 m.

Ogółem w trakcie prac przebadano 10 ówiartek, z których trzema przecięto wał wschodni, jedną wał zachodni, jedną wewnętrzny stok wału południowego. Pozostałymi objęto majdan grodziska przy styku z wałem wschodnim, częściowo zachodnim i sam jego środek. Wykopy te przecięły grodzisko wzdłuż linii północ-południe i wschód-zachód.

Badania tak majdanu jak i wałów, choć odsłoniły dość wyraźną warstwę kulturowo-osadniczą zalegającą przeciętnie do głęb. 80 cm, a maksymalnie 130 cm, to jednak - poza spalenizną i pole-

pą - nie dostarczyły danych do poznania konstrukcji domostwa
czy wałów, na których istnienie wyraźnie wskazuje spalenizna
i polepa.

Być może, stwierdzone na majdanie /tuż przy jego styku z
wałem wschodnim, północnym i południowym/ zagłębienia w posta-
ci dużych regularnych jam z paleniskami kamiennymi i liczną
ceramiką w wypełnisku/ wskazują, że typową formą mieszkalną by-
ły tu ziemianki lub półziemianki, rozmieszczone półkuliście
przy wewnętrznych stokach wału. Wydaje się zaś, że sama konstruk-
cja wałowa, ze względu na wyjątkowo naturalnie obronne miejsce
grodu, nie była potężna i ograniczała się do rodzaju mocniej-
szej palisady.

Z zabytków ruchomych zebrano, tak na majdanie jak i na sto-
kach wału, jedynie ceramikę. Ceramika pochodzi w większości z
bardzo prymitywnych naczyń i wstępnie datuje początki grodu na
VII w. Inne jej fragmenty - z tej samej warstwy osadniczej - po-
chodzą z następnych wieków wczesnego średniowiecza, aż do końca
XI lub początków XII w.

Prawdopodobnie więc gród w Strącznie był tylko okresowo
użytkowany ale za to przez długi czas /od VII aż do końca XI
względnie początków XII w./.

W przyszłym roku, miejscowe władze przy pomocy archeologów
przystąpią do uporządkowania grodziska i otaczającego go terenu,
a następnie obiekt ten zostanie włączony do przygotowywanego na
całym półwyspie wielkiego ośrodka turystyczno-wypoczynkowego
jako atrakcyjny i ciekawy zabytek historyczny.